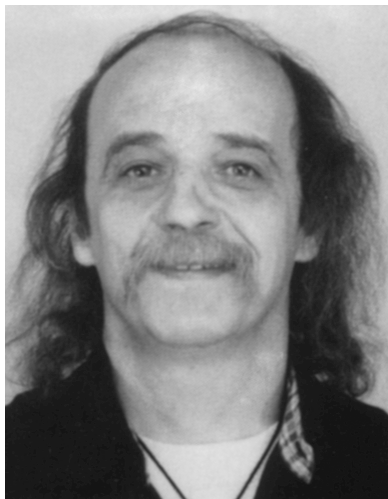

Среднощни мисли

Славчо Маленов

Славчо Маленов
Slavcho Malenov

За технологиите

Въпросът е, какво ни носи достигнатото от дадена технология? Какво всъщност ни дава тя, сравнена с творчеството? Много хора дори без да се замислят отхвърлят технологическото, като се осланят единствено на въздуха си. А истински хубавото е, когато успееш да превърнеш едно технологическо откритие в инструмент за творчество. То те обогатява. Макар и да не е универсално, то те стимулира и те кара да продължаваш напред. Това, според мен е единственият път на развитието – *да се търси!* Друго няма.

За зависимостите

Накъде бях чел, че в живота си човек се стреми към три основни неща – любов, познание и пари. Привидно това изглежда госта семпло, защото в действителност ние се стремим към хиляди неща, но, ако се замислим, откриваме, че сумарно тези хиляди неща се свеждат до споменатите три категории.

Към любовта ние причисляваме не само еротичните чувства, но и обич, приятелство, симпатия и обвързаност – характерни не само за интимния свят на взаимоотношенията. Човек предпочита да бъде обичан, отколкото мразен, въпреки че и омразата е също форма на любов.

Към познанието, освен образователно-научните стойности, ние трябва да прибавим стремежа на човека да проумее нещата в дълбочина. Онова, което ни се струва очевидно обикновено е свързано с множество странични връзки и взаимозависимости, като най-често няма нищо общо с усещането ни за него.

Стремежът към парите обикновено е свързан с понятието алчност, но не само алчните се стремят към пари. Парите са средство за размяна и комуникация между хората, които осигуряват съществуването им, така че в един или друг аспект те са жизнено необходими на всеки индивид и всеки един се стреми да притежава възможностите за свобода на действие, които парите му дават. Разбира се в определен аспект ние стигаме и до създението, че парите са бreme.

Конфликтът

Обикновено конфликтът е между Азът и аз. Между това, което съм и онова, което си мисля, че съм. Тук е голямото разминаване в голям брой от случаите в нашата практика. Мислим си, че правим нещо, а се оказва, че това не е така. Как ще живеем тогава? Това ни си случва всеки ден!

Енергия на сътворяването

Човек има нужда да консумира енергия, когато сътворява нещо, защото усеща, че тя не му достига. Той търси съмисленици и обикновено тази енергия му я дават околните. Т. е. той е център на внимание или значимост неговият труд е безпредметен и те му помагат. Без това внимание той не може да работи. Това е нещо като допинг и приемащите го вярват, че решават проблемите си. Поважното е, че истинският проблем е вътре в самия човек и енергията необходима за сътворяване или решение на проблема е единствено в него. Влиянието на чуж-

дата енергия удовлетворява само суетата или страхът му от неуспех. Най-креативен е самотният, изпаднал в неволя човек, който открива решението, в момента на свършената си самота. Тогава мисълта е чиста без примеси на суетност и това е идеален пример за решение на проблема. В противен случай проблемът или не е решен или е решен проблемът за удовлетворение на суетата.

За хората с много кръв

Човекът, който работи в театъра трябва „да може“. Човекът който знае, но не може, не бива да работи в театър. Това е главният проблем. Как да се премине от отбора на знаещите в отбора на можещите. Една диплома не може да го реши. Човек или може или не. Друго няма.

Има такива хора. Често те изглеждат слаби и дори анемични, но са готови да се хвърлят във всяко едно начинание и да дадат нещо от себе си за Делото. Обществото живее и се развива благодарение на именно такива люде. Тъй като те не парадират с донорството си, никой не забелязва саможертвата им и много други се втурват да им предлагат инициативи, как тяхното донорство да се усъвършенства, та и те самите също да излязат себе си. Най-често инициаторите измислят проект за някаква своя самоизява, в който основният двигател е пак донорът, но шумът от проявата е толкова голям, щото се добива усещане че автори са именно вторичните инициатори. Този вампиризъм е същината за съществуване на посредствеността.

Тук някъде

След като се преповтори отново и отново всичко вече отдавна казано и чуто, се свършва писаната история, както за централния, така и за българския куклен театър. Всички стари и нови изследователи правят анализи и изследвания, но се спират до там до-

гето е стигнал той – проф. д-р Васил Стефанов. Записаното в неговата книга „Съвременен куклен театър“ се дължи и предвеща, без да се пристъпва нито крачка напред. Написаното от него се приема като критерий на съвременето, въпреки че самият автор отдавна вече е загърбил кукления театър. Не оспорвам съжденията и фактите от книгата му, а напротив – благодарен съм му. Тъжното е, че след този период (преди повече от 30 години) няма подобни сумирани обобщения. Има критики и рецензии на отделни спектакли и прояви, но те не се подлагат на класификации, сравнения и анализи. Те се явяват само като информативни единици. Когато се дистанцираме и погледнем ще откриваме, че сякаш нищо друго не е имало и нищо повече не се е случвало в сферата на кукления театър. От 1972 до 2007, всяка година е завършвал по

еден нов клас актьори (общо над 400 души). Завършили са над 30 режисьори, 20 сценографи и четирима куклени театроведи. Повечето от тях работят и върху тяхната професионална подготовка и реализация се оформя съвременното лице на българския куклен театър. За последните 18 години са възниквали реформирани са се и са преставали да съществуват над 50 частни нови куклено-театрални формации, които наред с държавните са и продължават да съставляват лицето на кукления театър у нас. Какво означава това? Добро или лошо е това лице? Не зная, но то е факт. Днес много от тях се представят по света, имат големи успехи и получават награди, но това не става достояние никому. Ако се пише, то е в отделни малки бележки в периодичния печат, а не в обобщаващи критики и изследователски разработки.

Само като факт мога да спомена, че от 1972 до 1978 г. наградата „Златен делфин“ не бе връчвана нито веднъж, „поради липса на високи творчески постижения“. Това не се отбелязва никъде. След този период обаче тази награда влиза в обръщение и е връчвана поне 13 пъти. Това обаче сякаш въобще не е знак за развитие и успех. Очевидно е, че те са нищо в сравнение с онези първи награди, отразени в анализите на Васил Стефанов.

Да, така е:

– Само онова, което е написано, е факт и само то става история.

– Онова, което не е описано, попира като вода в прахта.

– Има ли действително декаданс в кукленото изкуство?

– Ако е така, защо?

– Защо не се пише по тези въпроси? ■

Интересът към куклите идва от рога ми

Надежда Маголева

*Единственият
проблем днес е:*

*„Да върнем
на хората
духовните
тревоги!“*

*Антоан дьо
Сент Екзюпери*

Защо куклите и тяхната жива роля съществуват през всички етапи на моя живот считам, че открих разковничето едва в моята трета възраст.

При подготовката за срещата на рода Ковачеви (Вителите) от кв. „Новата махала“ в Габрово, която се проведе на 28 и 29 юни 2008 г., блесна като бисерче едно име, което бях чула преди двайсетина години от деля Дешка Райкова, но тогава то не ми говореше нищо. Името на „габровския трубадур“ Нено Кукладжията, както го нарича габровският писател Петър Проданов.

Дядо Нено е брат на прабаба ми Тома Милчева Христова, майка на 13 деца, от които 6 ножари. Сред тях е и моят дядо Богдан Иванов Ковачев. Върху земята, притежавана от прабаба ми Тома е изградено прекрасното читалище „Зора“, където се провежда роговата ни среща. Там се събрахме около 100 души от Пловдив, Панагюрище, Варна, София, Габрово, Москва, Мароко и др. Пръснали сме

се не само из България, но и по целия свят. Силният балканджийски дух и зрявият родов корен ни събра в това трудно време именно на това място – за среща с духа на предците ни. Нека си припомним девиза на габровците: „Светът е оцелял, защото се е смял!“ Ние добавяме своята перифраза:

*...И ако днес светът е село цяло,
то Новомахленското ни паде
единствено и само с духовността си
може и трябва да бъде оцеляло!*

Какво бях научила от писаниците за него страници? Илия Габровски, също габровски писател, в книгата си „Бележити хора и събития от Габровския край“ (С., 2003) разказва за Нено Кукладжията **като създател на първия „Куклен театър на сандъч“**.

Бащата на малката Бянка бил търговец, който чак във Влашко и Анадола разнасял прочутите новомахлянски ножове. Веднъж като армаган ѝ донесъл от Букурещ една купешка спяща кукла. Развало се момиченцето и се хвалело пред махленските деца, но не им давало

с пръст да я пипнат, за да не я оцапат.

Помолила се веднъж роднината ѝ Дешка да ѝ я даде малко да я подържи, но Бянка не я дала. Намесил се тогава Рачо – Дешкиното братче, насила я отскубнал от Бянкините ръце и я дал на сестричката си. Викнала Бянка и горко заплакала. Сборили се. Излязъл Нено из ножарската работилница да ги разтърбава. Помирил ги като върнал на момичето кукличката, а повикал при себе си Рачо и Дешка и ги заутешавал:

– Не плачете! Аз ще ви направя по-хубава кукла от Бянкината. Ако не може да спи, ще я направя да играе, че да чуди и мае не само нея, но и цялото село.

Когато измайсторил от парцали своите кукли, изписал им очи, нос, уста. Направил им крака и ръце и ги кръстил на своите малки плачливи роднинчета – Рачо и Дешка. (По-късно прибавил към тях още една – Мако.) Нямали очи и клепачи, за да спят, но ги поставил на едно сандъче и чрез конци ги